

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:
Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 kor. egy hónapra 2 kor. 40 fill. — Egyes szám ára 10 fill.
Megjelenik naponként, — az ünnepek kivételével.

Felolós szerkesztő:
HEGYESY VILMOS.

Kiadó és lapfajladonos:
AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség; Farkas-utca 8.
Hirdetések 10 em.-ként 10 fillér, nyitltér petit sora 40 fillér
Kiadóhivatal: Deák Ferencz-utca 4. szál.

Okos jelszó.

Kolozsvár, febr. 19.

Hegedüs Sándor a delegációban figyelemreméltó beszédben kelt politikai és anyagi érdekeink diplomáciai védelmére. Közben mondott még sok olyat, a mi különösen itthon méltó a komoly megszívlelésre. Ezt tudva, maga is kijelentette, hogy okos és gyakorlati eszméinek ide vonatkozó részeit illetékes helyen: parlamentünkben veti föl.

A delegáció külügyi tárgyalásaihoz inkább csak az tartozott, hogy a közös költségen föntartott magyar-osztrák konzulátusok a külföldön igen egyoldaluan fogják föl és teljesítik hivatásukat. Áll ez politikai és közgazdasági téren egyaránt, de Hegedüs ez alkalommal különösen ez utóbbival foglalkozott s tanulságos példákat hozott föl arra nézve, hogy konzulaink a magyar közgazdasági érdekeket háttérbe szorítják s az osztrák érdekeket karolják föl. Oly fontos pontja ez közéletünknek, melynek kellő fölkarolása és gondozása iparunk és kereskedelmünk fejlődésével s nemzetünk vagyonosodásával, de a kiegyezésben biztosított politikai paritással is szorosan összefügg. Oly tér, mely sok mással együtt, nemzeti szempontból még nem volt eléggé kiaknázható, de napjainkban már mindinkább kihívja az illetékes körök figyelmét és intézkedését.

Hegedüs Sándor ez irány hírnöke s midőn e pontra irányította a közfigyelmet, nemzeti szempontból, közelismerésre

méltó dolgot cselekedett. Mert mire tanítanak a mai idők? Arra, hogy az államok nem annyira politikai, mint inkább gazdasági téren versenyeznek. A nemzetközi mozgalmak politikai színezete csak az elnyomott apró balkáni népek körében tapasztalható, a hol a nemzeti függetlenség a mozgató erő. Ellenben a nagy és szervezett államok mindenféle anyagi érdekekből indulnak ki s iparuk elhelyezésére alkalmas piacok hódítására fektetik a fösulyt. Az orosz-japán háboru sem egyéb az anyagi érdekek harcánál.

Ez áramlatot mi se nézhetjük összegugott kezekkel, mert különben oly idegen piacokról is kiszorulunk, melyeknél a viszonyok egyenesen a magyar ipar és kereskedelem igénybe vételére utalnak. Ezért kormányaink már évek óta nagy figyelmet fordítanak arra, hogy külképviseletünk útján külforgalmunk mind jobban biztosíttassék. Ép a Hegedüs minisztersége alatt történt sok e tekintetben az önálló képviselőségek szervezésével, a mi azonban nem teszi fölöslegessé azt, hogy a közös képviselőségek útján szintén érvényesítsük jogainkat és érdekeinket. A haladás ez irányban is kétségtelen, mert — a mint Hegedüs is megjegyezte — a konzuláris akadémia újabb szervezete több tért nyitott a magyar nyelvnek s a gyakorlati tantárgyaknak, a növendékek utaztatása pedig a két államban és a két állam kereskedelmi és iparkamaráinál a legjobb alkalmat nyújtja arra, hogy ezek kereskedelmi, ipari, általában üzleti viszonyainkkal alaposan megismerkedjenek. Ily módon, ha nem is egyszerre, de évről-

évre mind közelebb jutunk azon czélokhoz, melyek a Hegedüs szemei előtt lebegnek.

Különösen, ha szavaiból azokat is megszívleljük, a miket befelé mondott: egyfelől kereskedőinknek és iparosainknak másfelől az egész társadalomnak.

A termelő-osztályokat figyelmeztette, hogy szervezkedjenek. Ép oly nagy és messze kiható dolog, a mily egyszerűen hangzik. A magyar élehetlenséget mi sem bizonyítja jobban, mint hogy minket még mind a szervezkedésre kell figyelmeztetni és buzdítani. Kereskedőink idegen államok zsebeiben vannak, iparosaink úgy néznek ki, mint az oldott kéve, mert az ipartestületek hivatalos bürok és nem üzleti fókusok. Kereskedő és iparos, kis és nagyiparos között nincs semmi kapocs, de annál több a széthúzás, a mint a mindennapi torzalkodások s az iparosok körében is pusztító arisztokratikus majmolások naponként sajnosan bizonyítják. A szövetkezés, a hitelügy rendezése, az erők tömörítése, a szakoktatás szélesebb alapon szervezése nemcsak sok kívánni valót hagynak fenn, hanem részben a legkezdetlegesebb állapotban vannak s leginkább e viszonyokban kereshető az oka nemcsak annak, hanem itt-hon és künn nem tudunk tért hódítani, hanem annak is, hogy Ausztria nyomását éreznünk kell. Ha több életrevalóság, egyetértés és üzleti szellem volna az érdekeltek körökben, ép a közös vámterület által biztosított gazdasági előnyöket kellett volna főhasználniok az állam eddigi támogatása mellett az osztrák cikkek

TÁRCZA.

Mátyás király.

(1458—1490.)

Magyarázat Fadruz szobrához.

Irta: Dr. Köváry László.

XXII. Mátyás király udvara, építkezései s udvartartása.

Mátyás bemutatta magát, mint hadvezért, mint alkotmányos királyt. Mint független államot visszahelyezte nemzetközi régi állásába. Második házasságával Budavárban az Árpádkori királyi méltóságot kívánta abba a fénybe emelni, mely a magyar királyt, mint fedett korona viselőjét, mint apostoli királyt, ki maga tölti be az egyházi méltóságokat, megilleti. A feudális királyok koronája nyitott levén.

Az ország nyugaton és északon már kezdett volt kiporlani a nemzet lábai alól: a Kárpátok közt ismét szabad a föld, szabad a nemzet. Délről a "szörényi, macsói, ozorai, jajejai bánóság még bántatlan. A tartományokból Szerbia, Bosznia, Herezegovina, Dalmácia, Oláhország, Mol-

dova legalább felében még a miénk. De már nemcsak országa ragyogja körül koronáját, egyszersmind Csehország királya, Alsó-Ausztria hercegi címét viseli.

Mint uralkodó, a nemességet megzabolázta, a nagyokat megtörte, a pártosokat leverte, a lázongó püspököket elzáratta, kormányzást központosította, a királyi hatalmat az olygarciá romjain hatalmassá tette, hazáját az európai nagyhatalmasságok közé emelte. De nehogy azt higyük, hogy valahol Mátyásról van irva. Duvuy, az egykori miniszter írja Franciaországról irt történetében, melyet nemzeti önérzete azon kezdte, Franciaország története az európai civilizáció története: IX. Lajosról, Mátyás kortársáról s szövetségeséről írja, kinek halála hírért Bécs ostroma alatt vette.

Hogy Budavárát régi fényébe emelje, előbb a várost kellett romjaiból kiemelni. A házsorok egyrésze rom, lakatlan, gazdátlan. Rendelkezett, hogy bizonyos időre mindenki kiépítse, különben az állam birtokába megy: későn jelentkezők peres okmányai tartják fenn.

Az építkezési izlés terjesztésében maga megy elől. Már gyermekkorát a vajda-hunyadi várban élte, a reneszansz idők ebben a fenmaradt remekében, melyet akkor fejeztek be. A műilést

mondhatni örökölte. Építészeket, szobrászokat, festőket a képzőművészet akkori hazájából, Olaszországból hozat. A budavári királyi palotát, melynek alapját IV. Béla vetette meg, Nagy Lajos és Zsigmond király tovább építtetett, bevégeztette. Lépcsőházait szobrokkal, freskókkal díszítette. Verrochia híres bronzszobrát, Nagy Sándor és Dáriusról a főbejártnál alkalmazta. Firenzéből elhozatta a világ eddig ismert legnagyobb műtaragóját, Majotto Benedeket, s vele készíttette a mennyezeteket, szekrényeit, asztalait, állványait. Fiesole remek márványkútját a várpalota udvarán állíttatta fel. Rajta Apolló, egy másik kúton a muzsák. A budai Mátyás-templomot, mi a XIII. században épült, restauráltatta, toronynyal látta el. A királyi nyaralót Visegrádon, palotáit Tatán, Komáromban elsőrangú mesterekkel építtette, restauráltatta. Mindent vadaskertek, halastavak egészítették ki. S hogy Mátyás lelki világára világítsunk, királyi palotáját egy könyvtárral egészítette ki, mely a budai várpalota déli sarkán volt elhelyezve, kilátással egyfelől a Gellért-hegyre, másfelől a Rákosmezőre és a Dunára, festvényekkel díszített ablakokkal. Itt halmozta föl a camaeknek, gemmáknak, érmeknek, bronzoknak, márványoknak azt a gazdag gyűjteményét, melyeket részletekben

kiszorítására, de iparosaink az önségély elvének kifejtése s az állami támogatás megfelelő kihasználása helyett, politikai jelszavakat kergetnek s a közjogi pártok uszályhordozóivá szegődnek. Csak a napokban bizonyította be egy szaktársuk az országos iparegyesületben, hogy nem a közös vámterület, hanem éhhetetlenségünk és közönyünk ver meg minket.

A másik intő szó a társadalomhoz s az ország törvényhozóihoz van intézve. Ép ezért csak a fölvetett tárggyal való kapcsolatnál fogva és mellékesen hangzott el a delegációban, de maga Hegedüs is célzott arra, hogy eszméit az illetékes helyen fejtse ki bővebben. De már is rámutatott az előítéletekre, melyek társadalmunkban uralkodnak minden iránt, a mi üzlet s a kötelességekre, melyek ép ezért kétszeresen háruznak az ország törvényhozóira. S hozzá tette volna, hogy a sajtó több organumára is, mert a napi sajtó is nagyon sokat tehet arra, hogy a nemzet kizárólagos politizáló hajlama és szenvedélye megváltozzék s a közszellem hasznosabb irányokat vegyen.

Hegedüs Sándor, közgazdasági viszonyainknak elméletben és gyakorlatban egyik legalaposabb ismerője, kiadta, — nem: csak ismételte a miniszter korából ismeretes jelszót: az anyagi téren való szervezkedést, a társadalmi téren való alkalmazkodást. Ez az igazi nemzeti jelszó, mert anyagi fejlődés és megerősödés nélkül hasztalan minden közjogi politizálás. minden törekvés a gazdasági függetlenség felé s még csak a hadfölszerelésben való nagyobb részesedésünk s a hadi hangoztatjuk, ha termelésünket a hadászati szempontból jogosan fölállított követelményeket, szervezkedés hiányában, nem tudjuk biztosítani.

A Hegedüs hazafias célja az, hogy a nemzet gondolkozását, szellemét gyakorlatiasabb irányba terelje; a társadalom hagyományos előítéleteit kiküszöbölje; termelő osztályaink szétforgácsolt erőit tömörítse, üzleti szellemét a kor színvona-

lára emelje s mindezek összehatása által kulturális fejlődésünket gyorsítsa. S addig hazánkban nem lesz Uj-Magyarország, míg okos szavai mindnyájunkat at nem hatnak, mindnyájunk közreműködésével testet nem öltenek.

Politikai hírek.

Kolozsvár, febr. 19.

A kormány üdvözlése. Zilahról jelentik, hogy Szilágy vármegye törvényhatósága ma *Kaisler* György főispán elnöklete alatt tartott rendkívüli közgyűlésén megleghangu felirattal üdvözölte gróf *Tisza* István miniszterelnököt és újonnan kinevezett minisztertársait. Együttal hálával emlékezett meg *Wlassics* és *Darányi* volt miniszterek áldásos működéséről.

Főispán beiktatás. Déváról jelentik: *Mara* László főispán beiktató ünnepélye márczius hó 3-án lesz. A megüresedett alispáni állásért hat pályázó van. Komoly jelölt *Pogány* Béla főjegyző, *Csuray* Lajos és *Török* Béla főszolgabírók. A választás a májusi rendes közgyűlésen lesz.

A Pest vármegyei szabadelvűpárt e hó 11-én *Podmaniczky* Géza báró v. b. t. t. elnöklete és *Földváry* Mihály es. és kir. kamarás, jegyző közreműködése mellett tartott alakuló gyűlést. elhatározta, hogy Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye összes képviselői választó-kerületeiben a szabadelvűpártot szervezik. Ezen határozatból kifolyólag a Nagy-Körösi e hó 6-ikán megalakult szabadelvűpárt elhatározta, hogy a legközelebbi képviselőválasztások alkalmával zászlót bont és mindezt először a győzelemre juttassa. A nagykörösi szabadelvűpárt elnöke *Berefvás* János lett. Ugyanez megalakult a fülöpszállási választó-kerület szabadelvűpártja *Martinovits* Péter elnöklete alatt. Az alakuló gyűlés lelkes hangulatából ítélve, alapos kilátás van arra, hogy ott a megváltozott politikai viszonyok következtében a szabadelvűpárt zászlója diadalmaskodik, jöllehet e kerület is, mint a nagykörösi, eddig függetlenségi érzelmű volt.

könyvtárban arra az eredményre jutott, hogy nemcsak a fegyver tart fenn egy államot, hanem még a jog, törvény és igazság. Udvartartása fényből már hiányzik a nemzet nagyszónya, az ország nagy özvegye, annyi nagy Erzsébetek mintaképe, horogszegi Szilágyi Erzsébet, ki most, 1483-ban halt el s kit Mátyás fiú s a nemzet kegyelethe a székesfehérvári királyi sirboltba temettetett. De ott van Beatrix királyné, kit a középkori természet aligha el nem rágalmazott.

S ott vannak fényes emlékezete részesei, uralkodásának, fegyverdiességének osztályosai, hadvezérei, ország és egyháznagyjai: a két Zápolya István, kinek neje *Tescheni* Hedvig hercegnő, kiknek fia trónra jő; *Kinizsi* Pál Biharból, k-Mátyástól a veszprémmegyei Vásonyot kapta, hol várát építtetett, s hol, mint Ulászló ország-bírája halt el, s most szobrot emelnek; Magyar Balázs *Kinizsi* apósa, *Báthori* István a másik kenyérmezői hős, *Banfi* Pál, *Dóczy* Péter, *Geréb* Mátyás, *Paloczi* László, *Drágfi* Bertalan, *Pongrácz* János és *András*, *Podmaniczky* László, *Ujlaki* Miklós, *Rozgonyi* János, s mint országnagyok *Ország* Mihály, *Zápolya* Imre nádorok, *Drágfi* Tamás, *Thurzo* János; mint főpapok a két *Vitéz* János, *Szécsi* Dénes, *Dóczy* Orbán, *Geréb* János. Fényes udvartartást rendezett

Az orosz-japán háború.

Kolozsvár, febr. 19.

Az orosz hivatalos lap, — mint tegnapi táviratunk már jelezte — egy hivatalos kommunikét tesz közzé, melyben meg akarja nyugtatni az elkedvetlenedett orosz közvéleményt. E közvélemény hangjából és még inkább sorai közül az olvasható ki, hogy maguk az oroszok sem igen bíznak már tengeri haderejük győzelemre jutásában, sőt inkább ezen a téren eldöntöttnek látják a háború sorsát. A japán flotta ügyességének egy hallgatóságos elismerése ez. Az oroszok ezért is hangsúlyozzák, hogy a szárazföldi hadműveletek fogják őket a helyzet uraivá tenni. Haderejük tulnyomó nagyságában bizva, minden reményüket a szárazföldi sereg sikeres operálásába helyezik. A körülmények mérlegelése csakugyan az ő javukra készlet levonni következtetéseket. A hadviselő két flotta mozdulatairól, irányáról még mindig nincs biztos hír. A legújabb jelentések a következők:

Az orosz hivatalos közlemény.

Pétervár, febr. 18.

A kormány egy kommunikéje a következőket tartalmazza: Nyolcz nap folyt le azóta, hogy egész Oroszország mélyen felháborodott az ellenség eljárása miatt, ki hirtelen megszakította velünk való viszonyát és áruló támadással könnyű sikert akart elérni a régóta óhajtott háborúban. Oroszország lakossága érthető türelmetlenséggel gyors megtorlást vár ezért és feszültséggel várja a távol keleti híreket. Az orosz nép egysége és hatalma minden kétséget kizár az iránt, hogy Japán az árulásért és a háborúra való kihívásért — míg az orosz birodalom szeretett uralkodója az összes nemzetek békéjét akarja megóvni — megkapja fenyítését. A háború viszonyok kényszerítenek bennünket arra, hogy türelemmel várjuk csapatunk sikeréről szóló híreket, melyek az orosz hadsereg döntő akciója előtt meg nem érkezhettek. A megtámadott terület nagy távolsága és a császár ama kívánsága, hogy a béke megmaradjon, volt az oka annak, hogy nem történnének háborúra vonatkozó nagy előkészületek. Most sok időbe fog kerülni, míg megadhatjuk Japánnak a megérdemelt csapást a nélkül, hogy hasztalanul vért ne ontsunk és hogy Japánt, mely oly merészen idézte fel a háborút, megérdemelt módon megfenyítsük. Oroszországnak türelemmel kell várnia az események folyását abban a biz-

is vásárolt és csudálatos tömegre szaporított azzal, hogy megvette a mantuai bibornok híres gyűjteményét. Itt elefántesontból készült nyugágyon mélyedt el tanulmányaiiban. Itt fogadta a követek bizalmas jelentéseit, továbbá az olasz tudósokat, költőket és művészeket. Mindezekkel a maga nyelvére érintkezve.

Az Árpád-házi királyok, min oklevél-kezelések mutatják, tisztviselőik kertjében tölgyfa alatt ülve fogadnak, Mátyás király könyvtárában. Hol keresi, miben oly nagy mester volt, az *Arx imperandi* titkát, mit ő nem parancsolás mesterségének, hanem az uralkodás művészetének fordít. Keresi, min nyugodott a római birodalom: fides a fiducia, a bizalman egymás s az állam iránt, azon az érzelmen, mely még ma is a hajókon a tengerre indulás perezétől a szívekbe bátorságot önt. Keresi, mi pusztította ki a kelet-római birodalmat, Róma e raját, s úgy találja, hogy a méhkasi élet, a melyben betelt a római költő elegiája, sic vos non vobis neilificatis apes: a munkás méhek elsatnylása, a bizantinismus. Keresi a fendalismus, a hűbérrendszer hanyatlása okát s úgy találja, hogy a rómaiak fidesét nem bizalom, hanem hűségre fordították, mi államalkotásra gyenge alap. S a mint constitutiója előbeszédében kifejezte,

be, de azért, mint hajdan, nem zárkózott el népe elé, sőt maga leszállt népe közé, mint Mátyás-diák. A főudvarmester mellett a belső szolgálatot várkapitányok, kamarások, kinstartók, testőrök, apródok, ajtónállók, étkefogók teljesítették.

Asztala fényét második házassága alkalmával ragyogtatta. A lakomán 960 arany-, ezüst-serleg, billikomos kanecso, pohár volt az asztalokra rakva. Az asztalok felett akós ezüst-hordók csüngtek tokaji s más borokkal. Egy boroszlói lakomája alkalmából az a feljegyzés maradt hátra, hogy az asztali készlet többet ért egész Csehországnál. Asztalánál látja hadvezéreit, államférfiit, tudósait.

Környezete tudósait, költőit magas évdij, mellett hívta udvarába, kikkel asztala felett a görög bölcsék nagy gondolatai, a római imperatorok nagy tettei s az olasz költők nagy alkotásai képezték a beszéd tárgyát.

S bár Mátyás korából egyetlen magyar okmány sem került elő, udvara szelleme magyar. Apja, anyja nem tudott más nyelvet, mint a magyart. Apja vele fordíttatta le Cesar hadjáratát a gallok ellen, *Salustius* finn háborúját. Feljegyezték, hogy Mátyás asztala felett harszi magyar énekeket zengettek. Bár ez énekekből

tos reményben, hogy hadseregünk a kihívást százszorosán megbosszulja. A szárazföldi hadműveletektől még távol lévén, lehetetlenség híreket várni rövid időn belül, a háború színteréről. Az október vérontás méltatlan Oroszország nagyságához és hatalmához. Hazánk oly szilárd egységet és oly nagy áldozatkészséget tanúsít a nemzeti ügyben, hogy kötelessége lesz a kormányának minden valóságos hadi hírt haladéktalanul az egész nemzetnek tudomására hozni.

Hadműveletek.

Köln, febr. 18.

A Köln. Ztg. jelenti Csemulpóóból tegnapi: A csemulpoi ütközetben a Varjak ezirkálójához és Korejez ágyunaszád legénységéből 456 ember, közöttük 17 tiszt esett el és fuladt vízbe. 15 tiszt és 250 főnyi legénységet megmentettek az angol Talboth ezirkálójához, az Elba nevű olasz ezirkálójához és a francia Pascal nevű ezirkálójához. A Pittsburg nevű amerikai ezirkálóján nincsenek megmenekültek. A megmenekültek a japán kormányval folytatott hosszabb tárgyalás után, mely kiadatásukat kívánta, ma a Pascalon Sanghaiba mentek, hogy partra szállítsák őket. A Pascal ezután folytatta útját Saigun felé.

London, febr. 18.

A Reuter ügynökség New-Yorkon át jelenti Tokióból tegnapi kelettel: Menekültek azt jelentik, hogy *Vladivoszto* nincs előkészítve arra, hogy ellen tudna állni a támadásnak. Nincsenek ott sem torpedók, sem aknák. Tíz torpedónaszád be van fagyva. Az oroszok tovább is összpontosítják csapataikat a Jalu folyamtól északra, mert ott várják a japánokkal való főösszeütközést és attól tartanak, hogy megkísérelhetnék a Port-Artur és Vladivoszto között levő összeköttetés megszakítását.

Apróságok.

Budapest, febr. 18.

Tegnap már ránk parancsolt a külügyminiszter, hogy *semalegesek* legyünk. Semmi közünk tehát a Keleten folyó háborúhoz s legfeljebb a szimpatia és ellenszenv hajóin utazhatják be a Sárga tenger partvidékeit. A dolog így elég ártatlan. Ámde a tegnapi Bécsből hazatért hírlapírók és politikusok azt beszélték, hogy Bécsben, a hol közelebb állnak az emberek a külügyminisztériumhoz s annak kőszá hirihez, biztosra veszik, hogy tavaszra mi is háborúba keveredünk a Balkánon.

nem maradt más fenn, mint Szabács veszedelme, azt is csak 1872-ben fedezték fel.

Egy királyi udvar, melyet az ország körülrajong, pedig apja kormányzósága előtt republikánus indult volt. S Mátyás alatt meggyőződött, hogy a hadak útján, diplomáciai hadjáratok s a művelődés ápolása útján, alkotmányval koronás fő alatt, Európában, még biztosabb talajra lehet jutni.

Azért Mátyás másik udvara a hadsereg volt. Mi a velencei követ jelentése szerint 16 ezer cseh és morva, 14 ezer magyar, 32 ezer székely, 10 ezer erdélyi nemes és 2000 erdélyi oláh; hadi flottája 364 hajóból, 10 ezer fegyveresből és 2600 matrózból állott. Fő ereje a könnyű lovas huszárság, mit ő vezetett be Európába. S mindeek fedezete kezdetben 200 ezer, végül 7—800 ezer arany forint: kerek számokban beszélve, a sóbányákból 100 ezer, ércbányákból 100 ezer, vámköböl 100 ezer, mihez e városok adója, a kiencstári adó, a kapukra vetett subsidium, a tartonyok adója, a koronajavak 12 váruradalma s 4 szigete 50 ezernyi jövedelme járul, s maga is gazdag földes ur.

A kik a politikai jelenségeket kamatoztatni szeretnék, tegnap már így sóhajtottak:

— Buzát kéne venni, sok buzát!

Mintha a tőzsde máris nem volna valóságos eldorádója a spekulánsoknak.

*

Küry Klára máris újabb szenzációt tartogatott. Beperele az igazgatóját, a mire valahány jogtudós mind összedugta a fejét és tanácskozott, hogy melyiknek van igaza. Az eset mérhetetlen fontosságú. A legkomolyabban foglalkoznak vele. Valóságos izgalomba ejti Porzolt ellenségeit és Küry barátait. Holott az eset nem is olyan komplikált. Egyelőre csak annyi jó világosodik ki a dologból, hogy Küry Klárát most majd a vidékre viszik, hogy a vidéki publikum örülhessen neki. Ha a fővárosban veszekednek, akkor azt már mindig rendezze el az okos és józan vidék.

Ez az egész...

*

A japáni harcztérre az osztrák-magyar ármándiából két magyar tisztet küldtek ki. Mindkettő a vezérkar tagja. Mindkettőt kitűnő katonának, jeles stratégának ismerik. Összeforgatták az egész ármándia névlajstromát s utoljára is két magyar emberen akadt meg a szemük. Mit szól hozzá Ugron Gábor? Ezt is magyargyűlöletnek nevezi? Megesik, hogy kisüti, hogy a két magyar tisztet azért küldték Ázsiába, hogy ott elveszenek.

Jól esik ez az elismerés a katonai talentum iránt, s hogy ez a talentum magyar emberekben van meg, csak még fokozza az örömet.

Visszaemlékezés Tisza Lászlóné-ra.

Kolozsvár, febr. 19.

A „Magyar Szó”-ból vesszük át a következő meghatón jellemző közleményt:

A mezőnagyesáni kis magyar egyháznak soha sem volt szomorubb emlékü napja, mint februárius 8. Jólelkű patronája, az egész község védangyala, a szegények és árvák Tábitájája, özv. Tisza Lászlóné e napon pihent meg örökre. Mint a lánggal égő gyertya világított, míg volt mi táplálja a mécses, aztán elaludt békén, esendesen, hogy elfogyott az élet olaja.

Némelyek világítanak azért, hogy ők lássanak, Tisza Lászlóné másoknak világított; sokan nagy lánggal, fennen lobognak, Tisza Lászlóné soha sem engedte, hogy látszassék teteteinek fénye, ha valakivel jót tett, pedig mindennap tett jót — megtiltotta, hogy ezért hálálkodjanak, tudomására hozzák a nyilvánosságnak.

1894. évben elődöm, Sebestyén Áron elhalálozva, az egyházi Főhatóság kimondotta az egyház affiliálását, már a rendeletet épen végre kellett volna hajtani, mikor Tisza Lászlóné tudomást szerzett az ügyről, szeretett egyháza ellen merényletnek tartotta a tervet s az egyik status kurátornak anyira lelkére beszélt, hogy meg kellett ígérnie, miszerint a föld fenekéből is papot terem Csánba.

Megindult a keresés, biztatás, az egyházmegye egyik legnagyobb száju papja lett kiküldve, hogy alkalmas embert keressen, s mikor a főgondnok minden rábeszéléssel sem tudott rávenni, hogy én jöjsek ide, végre is azzal győzött le: „Van ott Csánban egy nagyságos asszony, Tisza Lászlóné, s ha rendet, pontosságot, takarékoságot akar látni, menjen el oda”.

Igy lettem én csáni pap, 1895. november 5-én jöttünk ide, óriási sár, szakadó esőben, jó négy lóval alig tudott behozni a Virágosvölgyről, a mikor családunk meglátta a községet, a romban levő papi lakot, sirni kezdett, visszavágyott a Maros mellé, két hét telt belé, míg a kétszobás papi lakot valahogy láthatóvá tettük és ezalatt az idő alatt udvarában lak-

tunk, asztalánál étkeztünk, mindig vigasztalt, mindig bátorított.

Aztán ha neki fogtunk a munkának, mely szíves szeretettel járt elől a segítségben, soha sem mulasztotta el az alkalmat, hogy felkeresse az Ur hajlékát, eselédjeinek is megrendelte, hogy vasárnap templomba kell menni és jöttek is, elől a „Nagyságos asszony” az énekeskönyvvel a kezében, utána a eselédék, férfi és nő egyaránt. Templomozás után el nem mulasztotta volna benézni a paplakba, megnézi: hogy vannak, nem látnak-e valamiben szükséglet, bem beteg-e, megkérdezni: nincs-e a községben beteg, milyen az erkölcsi élet a hiveknél, dolgoznak, takarékosak-e, szeretnek-e templomba járni?

S ha megtudta, hogy valaki beteg, annak mindjárt ételt, orvosságot küldött, sőt maga is ahhoz elment, meglátogatta; hány beteg lett jobban csak a látásától is a „Nagyságos asszonynak”!

Igazi, keresetlen mély vallásosság ömlött végig minden eselekedetén, vallásának papját becsülte, mint Isten szolgáját, kinek hivatalát magasztosnak, hivatalában szavát szentnek tartotta.

Egy alkalommal egyik eselédje hozzám jött panaszkodni, hogy gabona-bérét nem akarják előre ki fizetni, holott népes családjának most volna szüksége reá. Szószólója lettem, de aztán bizalmas eselédjeinek el is panaszkolt, hogy a tiszteletes ur megszólította a ispánjának meghagyta: többé ez elő ne forduljon, hogy valamelyik eselédért a tiszteletes ur szót emeljen, mert az nagy dolog, mikor a pap valakit megszólít.

Szerfelett örült, ha valakivel jót tehetett, különösen a szegények, betegek s az iskolás gyermekek voltak állandó gondoskodásának tárgyai, az iskolás gyermekeknek minden vizsga, minden karácsony alkalmával osztott ki hasznos tárgyakat, s ilyenkor mindig megvendégelte őket. Együtt örült a gyermekekkel, de örömet és ajándékozásait nyilvánosságra hozni mindig megtiltotta, megelégedett és jól esett neki, ha a pap pár egyszerű, keresetlen szóval mondott ezekért köszönetet.

A tavalyelőtt gyenge kukoricatermés lévén, folytonosan azzal a gondlattal foglalkozott: hogy él meg a szegény nép, nem pusztul-e el a tavaszon éhen. Aggodalmait közölte velem, sőt véleményemet is kikérte arra nézve, nem volna-e jó, ha államsegélyt iránt folyamodnánk, szívesen keresne meg e végből bárkit is, s mikor megnyugtattam, hogy vesztély nincs, a szükség nem oly nagymérvű, némileg meggyugodott, de mégis ideadott egy szép összeget, hogy azzal gabonát gyűjtsék s tavasszal a szegényeknek osszszam szét vallás- és nemzetiségkülönbség nélkül. Szívesen megtettem.

A rendnek, pontosságnak, takarékoságnak mintaképe volt, családias és igazi magyaros zamatu szép lakásában a padlástól a pinczéig minden a maga helyén volt, maga szeretett mindent eltenni, munka- és foglalkozás nélkül soha sem lehetett látni, igazi élvezete volt a nemes foglalkozás, a folytonos, kitartó munkálkodás.

Nem szerette, ha eselédjei az újévet várták azért, hogy helyet cseréljenek, az ilyenekkel szemben ki is fejezte elégedetlenségét, de a hűek, a ragaszkodók iránt igen figyelmes, gondos volt. Bagdi Ferenc és Garzó Jankó szolgálatában véültek meg, az előbbi még most szolgálatban van, 46 év után, az utóbbi 50 évi szolgálatával nyugalmába vonult, de a jó urnő elköltözése erősen megtörte mindkettőt, aligha sokáig éltek túl.

Mindig örült, ha a községbeli csekély magyarság anyagi és erkölcsi előhaladásáról hallott, de elszomorodott, ha valamelyik vallását elhagyva, a nemzetiségbe olvadt be, fájó lelke mindjárt az ok után kutatott s igyekezett azt megszüntetni, hogy az elnemzetietlenedés ne ismétlődjen, nem ismétlődött.

A politikával nem foglalkozott, de hazáját hön szerető szíve fájdalmas panaszban tört ki, valahányszor hazafiatalan, nemzetellenes eselekedetről értesült, ilyenkor tünt ki igazán, mennyire szereti hazáját, nemzetét és nyelvét.

Nem volt arra eset, hogy ha valaki hozzá fordult szükségben, meg ne hallgatta s ne segítette volna, jóságos lelke mindig a közbékét, közboldogulást akarta.

Most már ott pihen a geszti sirboltban, édes csáni otthona pusztá, gondos keze nyoma ott maradt mindenben, a szegények, az árvák, az iskolás gyermekek hiába várják már a tavaszt, hogy hozza haza a Nagyságos Asszonyt, nem jön haza többé örömet szerezni, nyomort enyhíteni, fájdalmat csillapítani, de emléke itt marad és élni fog az itt apáról fiura, nemzedékről nemzedékre.

(Mezőnagycsán),

Péter Antal,
ev. ref. lelkész.

Még egy szó

a szászfenesi tej ügyében.

Gyalu, febr. 18.

A „Kolozvári Friss Ujság“ 46. száma kezembe kerülvén, azt olvastam benne, hogy a szászfenesi uradalom ténálománya tudóvésznek állítatik.

En csak ezelőtt pár évvel, három és fél osztendeig voltam a szászfenesi uradalomban, mint számtartó tiszt, s mint a tejjgazdaság felügyeletével megbízott közeg, s határozottan állíthatom, hogy azon idő alatt egyetlen eset sem fordult elő, hogy tudóvészben az állománynak csak egy darabja is elhullott volna s így a cikkiró által jelzett tudóvész csak képzelet-szülte rosszakaratu koholmánynak tartom.

Cikkirónak a borjuk elhullására vonatkozó állítását is koholmánynak tartom, mert az általam vezetett törzs- és borjuzási könyvekből kétséget kizárólag bebizonyítható, hogy kezelésem alatt a borjuknak 10%-a sem hullott el, a mi oly nagy állománynál, ha tiszta erdélyi fajtehenekből is áll az anyag, bárhol is előfordul, mit minden állattenyésztéssel foglalkozó egyén, még a leglaikusabb is tud. Így teljesen hihetetlen az az állítás, hogy az elhullások tudóvész következményei lennének.

A mi a tejnek tisztán való kezelését illeti, csak arra utalok, hogy ha a tej nem a legtisztábban kezeltetné, lehetetlen lett volna a tejjgazdaságot hosszú évtizedeken át fentartani s egyes helyekre a tejet évtizedeken át megszakiítás nélkül s a nélkül, hogy panasz merült volna fel, szállítani, mert a tisztátalan kezelés az egész tejjgazdaság romlását idézte volna elő, nem pedig, — mint a tények bizonyítják — előhaladását.

Ezen nyilatkozatomat a nagyközönség megnyugtatóra kívántam közreadni, hogy ne üljön fel senki egy tájékoztatlan cikkiró feltűnési vizketegből eredő alaptalan állításainak.

Péchy Pál.

H I R E K.

Kolozsvár, febr. 19.

— **Az Erdélyrészi Szépművészeti Társaság gyűlése.** Az Erdélyrészi Szépművészeti Társaság tegnap választmányi gyűlést tartott, a polgári fiu-iskola termében. A gyűlésen a Társaság buzgó elnöke br. Feilitzsch Ártur, képviselőházi alelnök elnökölt. Jelen voltak: Pákey Lajos alelnök, Peielle Róbert műtáros, Székely Ákos dr. pénztáros, dr. Lázár Ernő titár, Kövály Endre, Melku Vince és Marsalek Endre festőművészek, választmányi tagok. A gyűlésen a választmány elhatározta, hogy az eddigi műtárlatok alkalmával felmerült és még ki nem fizetett költségek fedezésére márczius hónapban bázárszerű mulatságot rendez a Vigadóban. E mulatság előkészítésére kiküldettek Peielle Róbert és dr. Székely Ákos

A rendezés tisztjével a társulat agilis titkárát, dr. Lázár Ernőt bízták meg. Az estély programjában a hangversenyen kívül Molnár Ferencz, a szellemes író, a „Doktor ur“ népszerű szerzője is részt vesz felolvasással. Bér Dezső a „Kakas Márton“ rajzolója, gyors karrikaturákat mutat be. Érdekes és vonzó pontja lesz az estélynek a Montecarlói roulette, hol mindenki kockára teheti pénzét, természetesen minimális összegekben. Egy női bizottság gondoskodik a buffet rendezéséről.

A választmány elhatározta továbbá, hogy május hónapban egy új műkiállítás fog rendezni saját helyiségében, a sétatéri koresolya-csarnokban. Ez a tárlat az eddigi kiállításoktól egészen különböző jellegű lesz, a mennyiben a jelenlegi festő- és szobrász-művészek műalkotásai csak második sorban kerülnek kiállításra. E kiállítás főcélja lesz az erdélyi főpapok, főurak és magánosok tulajdonában levő régi művészekről származó akár eredeti, akár művészi másolatu képeket és műtárgyakat mutassa be. A kiállítás révén tehát nyilvánosságra kerülnek azok a műkincsek, melyek Erdélyben oly nagy számmal találhatók, de a mikről nagyon kevesen tudnak és soha számbavéve ismertetve nem voltak.

A választmány dr. Lázár Ernő indítványára elhatározta, hogy ezen a kiállításon a látogatás fokozása céljából hetenként 2—3 napon felkért urak és hölgyek közreműködésével a csarnok egyik nagyobb termében koncertet fog rendezni. Mindezek megállapítása után dr. Lázár Ernő titkár lelkes szavakban mondott köszönetet báró Feilitzsch Ártur elnöknek, hogy nagy elfoglaltsága mellett is talál időt a társaság ügyeivel való beható foglalkozásra is. Majd Pákey Lajos alelnök üdvözölte a választmány nevében báró Feilitzsch Ártur elnököt, a képviselőházi alelnökké történt megválasztása alkalmából. Báró Feilitzsch Ártur meleg szavakkal köszönte meg a lelkes ovációt, mely után a gyűlés véget ért.

— **A Mensaszövetség estélye.** Minden ízében szép sikerű estélyt rendezett tegnap este a New-York szálló földszinti termében a kolozsvári Mensaszövetség a kolozsvári „Mensa-Akadémika“ javára. Az estélyen diszes, előkelő közönség jelent meg, mely nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta végig az estély eleven, érdekes programját. A műsor első számát két quartett alkotta, melynek finomult izlésű és művészi interpretálói, a kolozsvári hangversenyek jól ismert négyes-vonostársasága: Veszprémi Lajos (prim-hegedű), Kuncz Ödön (II. hegedű), Csiki Zoltán (viola) és Répay Andor (gordonka) voltak. Schubert klasszikus quartettjének az andante tételét, majd Bocherini bájos, poétikus szépségű menüettjét játszták el művésziességgel, s a legkisebb részletekbe hatoló műgondal. A közönség zajos, szünni nem akaró tapsa kísérte a négyestársaság érdemes közreműködését. Azután Rosenfeld Aladár káprázatos ügyességű virtuóz-zongorajátéka következett, melylyel a fiatal amatőr-művész zajos hatást ért el. Liszt „Concert paraphrase“-át és Sauer egy darabját adta elő briliáns technikával. Egyik igen szép pontja volt a programnak Ditrói Nándor szavallata. Érzéses közvetlen hangon adott elő egy szép költeményt, melyek megkapó szépségeit valósággal beopta a közönség szívébe. Nagy érdeklődést keltett a program utolsó száma, melyen egy eddig ismeretlen hegedű-játékos Romanec Arisztid mutatta be fejlett technikáját, komoly, erővel, teljes és kifejezőes játékát. A zongora kíséretet nagy gonddal Rosenfeld Aladár látta el.

Hangverseny végzete után kezdetét vette a táncmulatság, melynek vidám kedélyes, köz-

vetlen, eleven és intimus voltát reggelig — midőn a tánczölők oszladozni kezdtek — mi sem zavarta meg.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Apáthy Istvánné, br. Bánffy Zoltánné, br. Bánffy Ernőné, br. Blomberg Gyuláné, Bodnár Istvánné, Erdélyi Pálné, Északi Károlyné, Fabinyi Rudolfné, Gidófalvy Istvánné, Gajzágó Tivadárné, Goth Manóné, Haubert Henriénné, Herezeg Lajosné, Hints Józsefné, Imbertyné, Kiss Mórné, Krauszné, Péterffy Zsigmondné, Purjesz Zsigmondné, Posta Bóláné, Papp Lukácsné, Pisztory Mórné, Sipos Gáborné, Richter Aladárné, Reiter Józsefné, Riegler Gusztávné, Sándor Jenőné, Szádeczky Gyuláné Szamogi Jánosné, gr. Wass Béláné.

Leányok: Alpár Elly, br. Blomberg Miczi, gr. Bethlen Tiffi, Északi nővérek, Gajzágó Margit, Hints nővérek, Harag Zsóka, Krausz Dóra, Kiss Margit, Kossuthány Tonesy, Magos Irén, Nagy Pálma, Péterffy Alice, Papp nővérek, Purjesz Olga, Réthy Ella, Pongráz Matild, Gaál Ilus, Winkler Katieza, gr. Wass Ilus.

— **Támadás az ipartestület ellen.** (Esküdtársi tárgyalás.) A kolozsvári ipartestület sajtópörében ma volt a tárgyalás utolsó napja. Utolsó tanúnak kihallgatták dr. Szentgyörgyi Jenő, volt ipartestületi betegsegélyező pénztári orvost a betegsegélyező pénztár állapotára nézve. Szentgyörgyi előadja, hogy a betegsegélyező rendelő szobáinak helyisége olyan szemetes, piszkos állapotban volt, hogy nem volt ajánlatos oda belépni. Állítja, hogy a tisztviselők az ápolási-díjról szóló nyugtáit eltepték, hogy ne kellesen a díjakat a betegeknek kifizetn. Ezután az ügyész betérjesztette a kérdőpontokat, melyekhez a törvényszék Székely Bélára és Schwartz Miksára nézve még 7 kisegítő kérdést fűzött. Reinhold elnök ezután a tárgyalást délután 3-ig felfüggesztette, mikor a vád- és védbeszédre és ítélethozatalra kerül a sor.

— **Időjárás.** A derűs, enyhe időjárás esős, borult időre fordult. A hőmérséklet azonban még mindig emelkedőben van. Kolozsvár — 6°C a középhőmérséklet, esőndes, borult időjárással. Az üzletvezetőség jelentése a következő:

Üzletkezelőség +6 borult, esendes. Nagy-Várad +6 esendes, borult. Torda +1 esendes, derült. Maros-Ludas +5 esendes, borult. M.-Vásárhely +3 esendes, borult. Szász-Régen +6 esendes, borult. Tóva -2 esős, borult. D.-Szt.-Márton +5 esendes, borult. Sővár +2 szeles, borult. Kis-Kapus +3 szeles, borult. Segasvár +3 esendes, borult. Székely-Udvarhely +4 esendes, borult. Brassó +8 szeles, borult. Sepső-Szt.-György +1 esendes, derült. Csik-Szereda -2 esendes, derült. Csik-Gyimes +2 esendes, borult. Kézdi-Vásárhely +2 esendes, derült. Zernést +6 esendes, borult. Predeal +3 esendes, borult.

— **Országos torna averseny- és vívó-ünnepély.** A Kolozsvári Egyetemi Athletikai Klub vezetősége márczius hó 13-án délelőtt 11 órakor nagyszabású országos versenynyel egybekötött torna- és vívó-ünnepélyt fog rendezni az unitárius kollégium tornaacsarnokában. A torna-ünnepély rendezésére már lelkes buzgósággal folynak az előkészületek. A versenynek fölötté gazdag programját meg is állapította a rendezőség. A torna-ünnep fővédnökeül József Ágoston főherceget kérték fel; védnökök lesznek: Szemere Miklós, gróf Beldi Ákos főispán, dr. Apáthy István rektor, báró Wildburg Aladár és báró Jósika Gábor.

Az ünnepélyt jótékonycéllra rendezik, a mennyiben a tiszta jövedelmet a kolozsvári önkéntes Mentő-egylet s a Mensa-Akadémika között osztják meg. Az ünnepély főrendezője és előkészítője báró Chappon Samu vívó-mester, míg a rendező-bizottság részint br. Chappon Samu tanítványaiból és egyetemi hallgatókból alakult. A versenyben a kolozsvári torna-tanulók közül közreműködnek tanítványaikkal együtt Vermes Lajos, Vargha Sándor, László Gyula, Hoffmann Ferencz. A verseny díjai lesznek: arany-, ezüst-, bronz-érmek, tiszteletdíjak és oklevelek. A megállapított program főbb pontjai: 1. Iskolai vívások, vezeteli Sárpy István elnök. Résztvesznek az egyetemi és középiskolai tanulók. 2. Nyújtó-verseny. 3. Vívótör- és kard-verseny. 4. Női vívás, bemutatja Poszler Ma-

riska. 5. Bajnok-verseny. 6. Sulyemelés. 7. Korlátverseny. 8. Amatőr-verseny. 9. A vivó-mes-terek mérkőzése. 10. Dijkiosztás. 11. Bankett. — A versenyre nevezéseket és tiszteletdíjakat elfogad *Rombauer* Tivadar titkár az egyetemen. Nevezési díj személyenként 5 korona. Nevezési határidő március 9. d. e. 12 óra.

— **Simó-szoba a Tanítók Házában**
A Szolnok-Doboka vármegyei tanító-egyesület a maga körében mozgalmat indított oly czélból, hogy a kolozsvári Tanítók Házában egy 4000 koronás szoba-alapot létesítsen. *Simó Béla* kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő, ki szép sikert eredményes munkálkodás után nemrég vált meg a vármegye népnevelésügyének vezetésétől, értesülvén a tanítóság szándékáról, ezer koronát küldött e nemes czélra a tanítótörsület elnökségéhez. A tanító-egyesület hálás köszönetét nyilvánította *Simó Bélának* ez újabb áldozatkész- ségéért és elhatározta, hogy a kolozsvári Tanítók Házában alapítandó szoba, az adományozó nevére „*Simó-szoba*” nevet fog nyerni.

— **Rákóczi-ünnep a kereskedelmi akadémiában.** A kolozsvári kereskedelmi akadémia felső kereskedelmi iskolájának Jókai-önképzőköré február 21-én, vasárnap Rákóczi-ünnepet rendez. Az ünnep tárgysora:

Rákóczi üzenete. Irta: *Rákosi Viktor*. Elmondja: *Pusztai Béla*, III. o. tanuló. Kurucz-dalok. Összegejtötte: *Káldi Gyula*. Hangszerelte: *Borsai Samu*. Előadja az ifjusági zenekar. Czinka Panna. Irta: *Farkas Imre*. Szavalja *Peller Béla* III o. t. Rákóczi emlékezete. Irta és felolvasta: *Gerson Manó*, az önképzőkör titkára. Rákóczi. Irta: *Petőfi Sándor*. Szavalja: *Braunstein Sándor* III. o. t. Kurucz-dalok. Előadja az ifjusági énekkar. Rodostói árányak. Irta: *Harsányi Kálmán*. Szavalja: *Csisszár Viktor* II. oszt. tanuló. Rákóczi Rodostóban. Irta és felolvassa: *Versényi György* tanár. Mikes. Irta *Lévai József*. Szavalja: *Páljános Endre*, III. oszt. tanuló. Nép dalok. Előadja az ifjusági énekkar. Vándormadár. Irta: *Mórányi Emil*. Szavalja: *Bodor Kálmán* III. o. t. Rákóczi-induló. Az ünnep d. e. 9 órakor kezdődik.

— **Lakoma Sztéryni József tiszteletére.** Abból az alkalmából, hogy *Sztéryni József* miniszteri tanácsos ismét átvette a kereskedelmi és ipari ügyek vezetését, tegnap este a kereskedelmi minisztérium tisztviselői kara fényes bankettet rendezett a Hungária szállodában *Sztéryni* tiszteletére. A lakomán mintegy százan vettek részt, köztük *Czakelinsz Aurél* és *Biró Tamás*, miniszteri tanácsosok, *Szűri János*, *Tég lássy István* és *Hegyeszalmi Lajos* miniszteri osztálytanácsosok, *Magyarits Ágoston* ipari főfelügyelő és az ujonnan alakított VII. ügyosztály egész tisztikara. A lakoma jóhangulatban sokáig eltartott s az összes felszólalók mindannyian örömlüknek adtak kifejezést, hogy *Sztéryni* újra került az ipari és kereskedelmi osztály élére.

— **A nemzetközi tűzoltó-kongresszus.** A III. nemzetközi tűzvédelmi kongresszus elnöksége részéről *Széchenyi Viktor* gr. elnök és *Breuer Szilárd* jegyző most küldte szét a felhívást a magyar társadalom kitűnőségeihez, hogy nyilatkozzanak: a rendezés mely ágában óhajtanak közreműködni. A rendezőség tagjai öt albizottságban működhetnek: a fogadó, gyakorlatot rendező, kiállítás rendező, sajtóügyi és vigalmi bizottságban. E bizottságok még e hó végén megkezdik működésüket, hogy alaposan előkészítsék a kongresszust, melynek sikere a külföld részéről már is biztosítva van.

— **Merénylet egy aljárásbíró ellen.** Déváról táviratozzák: *Maros-Illyén Farkas* Sándor aljárásbíró ellen *Pehel* Irímie guraszádai oláh paraszt gyilkos merényletet követett el, mivel a bíró a tárgyaláson igazságtalan követelésével a parasztot elutasította. Mikor a bíró a hivatalból baba igyekezett, *Pehel* rátámadt, hosszú konyhakést rántott elő eszmájából és feléje szurt. *Farkas* félrerugott, mire a paraszt a második szurásra emelte kezét a gyomor irányában. A megtámadott megragadta *Pe-*

hel kezét, a kés a vastag téli kabátot átmetszette és kassá a testet is megsértette. Nemessebb részeket a szurás nem ért. Az utczán járó-kelők a dühöngő parasztot lefegyverezték és a esendőség a dévai ügyészségnek adta át.

— **Czipész-tanfolyam Tordán.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közvetítésére a kereskedelmi miniszter a tordai czipész részére is szabászati tanfolyamot engedélyezett, melynek e hó 17-én volt a megnyitása. A tanfolyam vezetésével *Draskóczy Bertalan* orsz. vándorelőadót bízta meg a kereskedelmi miniszter. Az iskola elhelyezése az óvoda helyiségében van, a melyet a szükséges felszereléssel együtt a város díjmentesen engedett át. A megnyitó ünnepségeken a kolozsvári kamara részéről *Balázs Gyula* jegyző vett részt s ő nyitotta meg rövid beszéd kíséretében a tanfolyamot, a melyben a kereskedelmi miniszternek és Torda város tanácsának mondott köszönetet az élvezet jóindulatú figyelemért és anyagi segítségért, végül pedig kitaró szorgalomra kérte a résztvevőket. A hallgatók nevében *Frenkel Lipót* czipész-mester mondott köszönetet a miniszter, a város és a kamara segítségével és társai nevében ígéretet tett, hogy a tanfolyamot szorgalmasan fogják látogatni.

— **Új táviró- és telefonhivatalok.** A kereskedelmi miniszter *Új Fehértón* (Szabolcs vármegye), az ottani posta- és táviróhivatalnál, törvényhatósági távbeszélő központot rendeztetett be és azt, valamint a kis-várdai (Szabolcs vármegye) és perjámosi (Krassó-Szörény vármegye) távbeszélő központokat az előírt feltételek és díjszabás mellett a belföldi helyközi távbeszélő forgalomba bevonatta; továbbá megengedte, hogy a múlt év december 23-án üzembe helyezett tőke-terebes—varannói h. é. vasút, Gálszécs, Parnó, Szécs-Polyánka, Szacsur és Varannó vasuti táviró-állomásai állami és magántávirókat kezelhessenek.

— **Gyilkosság egy műkedvelő előadásán.** Megdöbbentő szerencsétlenségről írunk Szatmárról. A Szatmárral szomszédos Fény közszínházban tegnapelőtt műkedvelő előadást tartottak. Az előadás során *Irsai István*, az egyik szereplő, az instrukció szerint egy revolverből rálőtt a partnerére, *Fischer* földbirtokos *Margit* leányára. A revolverben azonban golyó volt, a mely a leányt azonnal megölte. *Irsait* a csendőrség letartóztatta. Vallomása szerint nem tudta, hogy a revolverbe golyó volt.

— **Stadler bál.** *Stadler* Frigyes, a kolozsvári Nemzeti Színház derék tánczmestere tanítványai és nagyszámu közönség részvételével minden ízében jól sikerült táncmulatságot rendezett tegnap este az „*Ujvilág*” mulató nagyertermében. A mulatságon széles jókedv, eleveenség és vidám fesztelenség uralkodott. A késő éjjelbe nyúló mulatságon a színház nő és férfi tagjai közül szintén nagyon sokan jelentek meg.

— **Elpusztult vasbutor-gyár.** Nagy tűzvész pusztította el tegnapelőtt este Brassóban a *Bernhardt Rezső* és *Társa* czég vasbutor-gyárát. A tűz este 10 órakor ütött ki, ismeretlen okokból a festékraktárban, honnan rövid idő alatt az egész gyárat lángtengerbe borította. Mire a tűzoltók kiértek a gyár egy jó része teljesen a lángok martalékává lett. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A kár óriási, bár pontosan eddig még nem tudták megállapítani.

— **Halál az érczolvasztóban.** Rémgényekben illő módon oltotta ki életét *Krompachon* egy *Lendl Károly* nevű harmincz éves gyári munkás. *Lendl* ugyanis tapasztalta, hogy felesége mást szeret s ez a felfedezés annyira elkeserítette, hogy a napokban, midőn a gyárban az érczolvasztó kemenczéhez volt kirendelve, belevetette magát a felolvasztott ércfolyadékba. A közelben álló munkások rémülettől megdermedve látták, a mint az öngyilkos teste pár pillanat alatt porrá égett az izzó vas között. A borzalmas tragédia nagy részvétet keltett a gyártelepen.

— **Garázda részeg.** A külközép utca egyik kiskorostájában zajos jeleneteket rögtönzött tegnap este egy berugott ember. A tulajdonosnő figyelmeztetésére nemhogy elhallgatott volna, de

botjával hadonászni kezdett s több üveget összetört. A tulajdonosnő meg akarta fékezni a garázda részegét, ki ekkor teljes erejével rávetette magát az asszonyra. A segélykiáltásokra bejött járókelőknek sikerült teljesen ártalmatlanná tenni az ittas embert, kit midőn az ajton kidobtak futásnak eredt. A koresma tulajdonosnője feljelentést tett a garázda részeg ellen, ki a megivott ital árával együtt menekült kidobása után.

— **Egyetemi hallgatók Olaszországban.** A budapesti tudományegyetem hallgatói, a kik tavaly tanulmányi kirándulást tettek Lombardiába, az idei husvétkor társas utazást tesznek déli Olaszországba s főleg Róma és Nápoly kulturális intézményeit fogják tanulmányozni. A kiránduló egyetemi polgárokat a „*Corda Fratres*” olasz diák-szövetség fogja ünnepélyesen fogadni és kalauzolni.

— **Rendőri hírek. Razzia.** Az éjszaka a rendőrség razziaát tartott és a város különböző részeiben 13 hely- és foglalkozás nélküli csavargót tartóztatott le. — **Tolvaj pinczér.** A *Széchenyi-téri* rendőrségem egy *Vincze Ferencz* nevű faczér pinczért tartóztatott le, a mint egy fűzős czipőt akart eladni. A pinczér a rendőrségen beismerte, hogy a czipőt lopta. Az eljárást megindították.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze maguszükségletét *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, *Rottenbiller-utca* 33. A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágjodonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

A Magyar Polgár

előfizetési árai:

Egész évre	28 K.
Fél évre	14 K.
Negyed évre	7 K.
Egy hónapra	2 K. 40 f.

TÁVIRATOK.

Gromon államtitkár lemondása.

Budapest, febr. 19. Bécsből érkező jelentések szerint *Gromon* Dezső honvédelmi államtitkár, tegnap kihallgatáson volt a királynál.

Ez a királyi kihallgatás — hír szerint — összefüggésben van azzal, hogy *Gromon* Dezső le fog mondani az államtitkárságról és az *Adria* tengerhajózási részvénytársaság elnöki állását foglalja el.

Gromon államtitkár utódja, a beavattottak szerint *Münnich Aurél* lesz.

Az osztrák delegáció ülése.

Bécs, febr. 19. Az osztrák delegáció költségvetési bizottságának mai folytatós ülésén *Sustersic* delegátus a magyaroknak adott katonai engedményeket rendkívül aggályosoknak tartja és szerrinte ez veszedelembé sodorja a monarchiát.

A tanácskozás foly.

A bodajki mandátum.

Bodajk, febr. 19. A bodajki választókerületben éjjel után 2 órakor ért véget az országgyűlési képviselőválasztás.

Gr. Széchenyi Viktor szabadelvű párti jelöltre 740, Szeless Ödön függetlenségi Kossuth-pártira 694, Perczel Béla néppárti jelöltre pedig 1035 szavazat esett.

E szerint pótválasztás lesz gróf Széchenyi Viktor és Perczel Béla között.

Haldokló szerb költő.

Ujvidék, febr. 19. Jovanovics Jován, a szerbek legnagyobb költője halálos betegen fekszik kamenicai birtokán.

Zavargó sztrájkolók.

Eszék, febr. 19. Az eszéki Reisner-féle gyűjtőgyár előtt, hol napok óta általános sztrájk uralkodik, ma reggel nagy tüntetést rendeztek, mintegy 500 sztrájkoló munkás. A sztrájkolók megjelentek a gyár előtt s bérfel-emelést követeltek a gyárostól.

Mikor Reisner követelésüket megtagadta, a sztrájkolók zavarogni kezdtek s fenyegető állást foglaltak el, úgy hogy a rendőrség kénytelen volt közbelépni.

A rendőrök és az azután kivezényelt csendőrök nagy nehezen szétoszlatták a tömeget és letartóztatták a bujtogatókat.

A gyár a csendőrség és rendőrség védelme alatt kis munkaerővel folytatja az üzemet.

Irodalom.

**** Nagy esztendők.** Költemények, írta: Tompa Kálmán. Csak felületesen is átlapozva azt a jó-kora kötetet, mely a főnti cím alatt foglalja magában Tompa Kálmán legújabb alkalmi költeményeinek nagyrésztét, megleg az az erős ódai készség, mely unosuntalan verselésre ösztökéli a könnyen hevülő szerzőt. Alig van esemény, mely az imént lefolyt két esztendő alatt nemzeti fellángolásokra, hazafias ünnepekre, tüzes oratóiókra, lelkesítő tósztokra készítette a lobbanó magyar szíveket, meg ne ihlette volna az ő lantját is. Mindig készen állott felajzott kobza arra, hogy könnyenáradó strófákat zengjen a multak „dicséről“, a „honfi-bunak“ emésztő tüzeréről, s a honszerlem szent fellángolásáról. S épen ebben a nagy készségben, folytonos ódai lendületben, s könnyű hevülékenységben sarkallik a kötet hibája és számos erénye. Mert, a mint nincs okunk kétséget támasztani az iránt, hogy azok a nagy érzések, s exaltált felbuzdulások, melyek a kötet jó részét kiteszik, igazán keresztül tomboltak a költő szívében, s teljes nagyságukban, sugaras, izzó intenzitásukban és erejükben megkapták lefoglalták szívet, lelkét és gondolatvilágát, ép úgy nem lehet eltitkolnunk, hogy néhol a láng hidegen bagyó görög-fénynyé vál, az ajkon buzgó szóáradat elfüdi a benső érzést s csak a színes szavak külső csillogása kápráztatja a szemet. Ez az egyik szemrehányható hibája nemeslendületű ódák némelyikének. Sokja, legtöbbje azonban a lélek igaz tüzeiben fogantatott. A sorok közül kicsapó hazafias mámor, a lélek nemes elkomorulása, a haza nagyjai iránt érzett esodálat és erősítő büszkeség komoly hangja visszhangot kelt az olvasó szívében. Nem a mélyreható gondolatok és súlyos eszmék aczéllánczával köti le a figyelmet és vonja magához az érdeklődést, hanem az ódai hangnak azzal a fenszárnyalásával, sugárzó erejével, mely az érzést, lelkesültséget hozza eleven hullámszámba. Kötetének nem jelentősebb, de szebb részét teszik azok a rövid lírikus versek, melyek

a családi tűzhely boldogságáról, a hitvesi szeretet melegségéről szólnak. Igaz, őszinte érzésével, természetes egyszerűségével és néhol megkapó fordulatosságával valóban meglepnek ezek az apró dalok. Ilyen hangnemből valók: a *Sejtelek*, *A legszebb dal*, *Anyám*, *Két temetés* stb. A legtöbb erejük ezeknek, hogy az őszinte ihletődés hatása alatt íródtak s igaz, természetes közvetlenségükkel a szívekig férkőznek. Álljon itt mutatónak egyikük:

Két temetés.

Két kis koporsót hoztak egy utcából,
S kísérték ki a temető felé.
A dízes, fényes valami nagy uré,
S az egyszerű egy munkás gyermeke.
A fényeset egy négy lovas gyászhintó
S az egyszerűt két munkás vitte csak,
A fényeset, vagy öt pap is temette,
S a másikat sírásó volt a pap...

A fényeset egy szép kriptába tették,
Az egyszerűt a hideg földbe le,
S hogy vége lett mind a két temetésnek,
Két gyászos asszony könnyezett bele.
Az egyiken egy drága selyem bunda,
A másikon egy kopott keszkenő...
S hogy haza tértek egyformán szegény lett
A munkás és a selymes uri nő...

**** Erdélyi Sportlap.** A napokban jelent meg a kolozsvári egyetemi atletikai klub és a kolozsvári atletikai klub hivatalos lapjának, az „Erdélyi Sportlap“-nak második száma, mely vezető cikkelyeiben beszámol a K. E. A. C. jelentőségéről, hatásáról és tisztválasztó közgyűlésének eredményéről. A lapot több eleven és változatos rövid sportközlemény egészíti ki. A sportlap szépirodalmi részét Salgónak egy ügyes tárczája és eleven színházi rovat töltik meg. A lap szerkesztője Sárny István a K. E. A. C. elnöke.

*** Az Újságírók Lapja** februárius száma 12 oldalon rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Vezető cikkben közli a Magyar Újságírók Országos Szövetségének beadványát Tisza István belügyminiszterhez, a Vármegyei Hivatalos Lapok tárgyában, Singer Zsigmond tanulságos felolvasását „Sajtó és Közgazdaság“ czímen, továbbá temérdek hírt az újságírók és újságírók köréből. A lapot a szövetség jegyzője Lenkei Zsigmond szerkeszti.

Művészet.

*** Aranyvirág.** Huszka—Martos operettje iránt nagyon megcsappant tegnap az érdeklődés. Az előadást egy sajnálatos incidens zavarta meg. *Károlyi* Leona, ki gyengélkedve kezdett az előadáshoz, az első felvonás végén hirtelen rosszul lett. Az előhívott orvosi segély annyira visszaadta erejét, hogy a darab további folyamán látható erőlködéssel részt vett, de ének- és táncszámai elmaradtak.

*** A színház hírei.** *Egyenlőség* Barrie ma színrekerülő fantasztikus színművét holnap másodszor adják páratlan számú bérletben. — *Macbeth*, Shakspeare tragédiája a jövő hét folyamán fog színre kerülni Szakácsesal és Tóvölgyi Margittal a főszerepekben. — *Jóssi*. Molnár Ferencnek, a „Dokor ur“ jeles szerzőjének boházata lesz a jövő hétnek ujdonsága. A nagy sikerű új darab, melynek próbáit már megkezdtek, 25-én csütörtökön kerül bemutatásra.

*** Küry Klára Kolozsvárt.** Küry Klára tudvalevőleg megvált a Népszínházról. Mint Budapestről írják a kitűnő művész lakásán most valószínűs bucsujárás van. Mindenfelől Budapestről, Bécsből ostromolják szerződési és vendégszereplési ajánlatokkal. Táviratilag kérte vendégszereplésre Megyeri Dezső kolozsvári színház igazgatója is. A művész valószínűleg e hónap 20-dika után indul vidéki közútra s ekkor első sorban Kolozsvárt fog föllépni.

Heti műsor:

Szombat: Egyenlőség (b. 133. sz.).
Vasárnap (d. u.): Piros bugyellária. (Ifj. előadás IX.).
(este: Egyenlőség (b. 134. sz.).

A Történelmi Társulat közgyűlése.

Dr. Szádeczky Lajos előadása.

Budapest, febr. 18.

Ma délután tartotta meg évi rendes közgyűlését a Magyar Történelmi Társulat, a tagok és érdeklődők élénk részvétele mellett. A közgyűlést Zsilinszky Mihály alelnök nyitotta meg lendületes, szép beszéddel, a melyben rámutatott a Történelmi Társulat kulturális, nagy céljaira. Minden nemzet igyekszik ősei történetét felkutatni, de talán legtöbb okunk nekünk van erre, a kik idegen népektől körülvéve, igaz szeretettel és lelkesedéssel csügghetünk hazánk dicsőséges multján.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után gr. Káun Géza ideiglenes elnöklésével a választásokat ejtették meg.

Elnök lett ismét Teleki Géza gróf, alelnökök újból: Thaly Kálmán és Zsilinszky Mihály.

Teleki Géza gróf a maga és elnöktársai nevében hálás köszönetet mondott a bizalomért, s ígérte, hogy a társulat nemes céljait sohasem tévesztve szem elől, azoknak mindenkor lelkes harcosa lesz.

A titkári jelentést Nagy Gyula dr. terjesztette elő.

A közgyűlést méltóan rekesztette be dr. Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanár, rendkívül érdekes előadása: *A bujdosó kurucok emlékei Törökországban* cím alatt.

A mult őszön Konstantinápolyba és környékére rendezett Rákóczi-zarándoklat után Szádeczky Lajos néhány társával felkutatatta Kis-Azsiában Thököly Imre, a kurucz király és neje, a hőslélek Zrínyi Ilona egykori lakóhelyét Ismidt (a régi Nikodemia) vidékén, a „Virágok mezején“, a hol mindketten életüket végezték. Hogy hol feküdt ez a „Virágok mezeje“, arról eddig csak annyit tudtunk, hogy két mértföldnyire Ismidtől, a Szent Hés próféta hegye alatt.

Szádeczky bejárva társaival kocsin és lóháton a vidéket, megtalálták a helyet Koratepe örmény falu határában, vadregényes termékeny, kies vidéken, Ismidtől két órányira. Megtalálták és lefényképezték Thököly nyári lakának helyét és romjait. A földet és a dűlőt, a melyen egykor állott, ma is Magyarok földének nevezik. Felette emelkedik a Magyar-hegy, a háttérben a magas Gök-dag, (Illés próféta hegye). Alóluk bővizű pisztrángos patakok folynak alá, melyek egyikét ma is *Magyar-patak*-nak nevezik. Megtalálták Zrínyi Ilona kedvelt forrását is a mezei lak közelében. A forrástól még nem rég kőut vezetett a mezei lakhoz. A nyári lak környékén szőlő- és dohány-termelés folyik, s ma is ráillik a „Virágok mezeje“ név, oly szép és termékeny vidék, melyről remek kilátás nyílik az alatta elterülő ismidtől völgyre és tenger-öbölre.

Szádeczky festői színezéssel és a kegyelet melegségével írja le a szép vidéket, a hol a kurucz király és neje életük utolsó éveit töltötték.

Szerencsés felfedezésével, nagybecsű adalékkal gazdagította a bujdosó kurucok vezérének élettörténetét.

Felolvasásának második részében *Rákóczi és hívei rodostói emlékeiről* szökött. Elmondja, hogyan mentek Konstantinápolyból Rodostóba, a hol a kormányzó pasa kitüntető figyelemmel fogadta őket. Rákóczi és hívei emlékeit Aszlán konzulunk és dr. Szeim ottani hazánkfa kalauzolója mellett nézegették meg.

Felkeresték a magyarok egykori földjeit, a magyar csorgókutat, bejárták a régi „magyarok utcáját“ s a még fenálló régi házakat, a me-

lyek közt legérdekesebb a fejedelem egykori ebédlő-palotája. Ennek régi művészi ablakai, falfestményei, pohárszékei, esibuktartó állványai, a fejedelem tükörrámája még meg vannak, de már pusztuló félben, úgy hogy sietni kellene a megmentésükkel. Itthon egy Rákóczi-termet kellene belőle alkotni valamelyik muzeumban.

A *Bercsényi, Csáky* házában is szép műemlékek maradtak még fenn: faragott és festett faoszlopok, mór-stilű színes üvegablakok, ajtók, freskók stb. Ezekből egy Bercsényi-termet lehetne összeállítani.

Szűcs felolvasásában szívére köti az illetékes tényezőknek, hogy ezek megmentéséről siessenek gondoskodni, mert rövid idő alatt minden elpusztul.

Leírja aztán a Rákóczi kápolnáját s az abban fennmaradt relikviákat. Végül beszámol arról, milyen állapotban találták a görög templomban Bercsényi, gróf Eszterházy Antal és Sibir Miklós sírjait és sírköveit. Bercsényi sírkövét fölemelték és csontjait új sírládjába téve, temették el újra.

Az előadást nagy tetszéssel, zajos tapsal honorálta a hallgatóság.

CSARNOK.

A végzetes kalács.

— Guy de Maupassant hagyatékából. —

Mivel hem akarjuk az igazi nevét elárulni, mondjuk, hogy Madame Anserre-nek hívták. Azon párisi üstökösök közé tartozott, a kik hosszú, világító farkot húznak maguk után. Költött, novellákat írt, érzékeny volt a szíves elragadó volt a szépsége. Nagyon kevés embert fogadott, akkor is csak legelsőrendű nagyokat, a kiket valami szakmában fejedelmeknek szoktak nevezni. A kit ő meghívott, azt bátran a szellemi arisztokracziához számíthatták.

A férje olyan szerepet játszott mellette, mint egy sötét bolygó. Nem könnyű egy csillag férjnek lenni. S ennek a férjnek mégsem volt rossz ideája: államot akart alkotni az államban, ő is híres akart lenni, ha mindjárt csak másodrangú is. Azon a napon fogadott, a mikor a felesége. Neki is megvolt a maga külön közönsége, mely őt megbecsülte, meghallgatta s több tiszteletben részesítette, mint ragyogó életpárját.

A mezőgazdaságnak szentelte magát, még pedig a szoba-közigazdaságnak. Hiszen vannak szobabornokok is, a kik a hadügyminisztérium zöld asztalánál lesznek nagyokká, meg szobatengetészek, szobagyarmatosítók. Ő pedig mezőgazdaságot tanult, rettentő alaposan viszonyítva a többi tudományokhoz, a nemzetgazdasághoz, a művészetekhez... A művészetet tudvalevőleg mindenhova belekeverik s még a legborzalmasabb vasuti hidakat is műalkotásoknak keresztek el. Így elérte, hogy lassanként jeles férfiak nevezték s nevét nem egyszer idézték a szaklapokban. A felesége meg kivitte, hogy kinevezték a földművelésügyi minisztérium bizottságába s ez a szerény dicsőség elég volt neki.

Barátait azon ürügy alatt hívta meg, hogy a költség kevesebb, ha ugyanazon este fogad, mint a felesége, s a vendégek két külön táborra oszlottak. A háziasszony a maga művészeivel, akadémikusaival és minisztereivel egy empire stilű galériában tanyázott, míg a férj a maga mezőgazdáival egy szerényebb szobába vonult vissza, mely dohányzóul szolgált, s melyet Madame Anserre gunyosan mezőgazdasági kabinetnek nevezett.

A két tábor szigorúan el volt egymástól különítve. s csak Anserre ur jelent meg néha az „Akadémiában”, hol egy tucsat kéz nyult az üdvözlésére, míg az akadémikusok méltóságukon alulinak tartották a mezőgazdasági kabinet küszöbét átlépni. Roppant ritka eset volt, hogy a tudomány egyik másik fejedelme leereszkedett volna a mezőgazdákhoz.

Ezek a fogadó-esték nagyon kevésbe kerültek. Volt tea és kalács, egyéb semmi. Anserre ur kezdetben két kalácsot akart, egyet az akadémikusok, egyet a mezőgazdák számára, de mikor felesége nagyon helyesen megjegyezte, hogy ezáltal két teljesen elkülönült táboruk lenne, a férj lemondott a maga igényeiről. Te-

hát csak egy kalácsot hordtak körül, melylyel Anserrené előbb az akadémikusokat kínálta meg s csak azután vándorolt át a mezőgazdákhoz.

Ez a kalács nagyon nevezetes intézményné lett az alapja. Tudniillik sohasem Madame Anserre szelte föl. Ezta hivatalt az illusztris vendégek valamelyike végezte s nemsokára tiszteletbeli hivatal lett belőle. Mindegyik legfőleg csak három hónapig viselte. Érdekes, hogy ez a kalácsfölszóló privilégium lassankint egyéb előjogokat is vont maga után, s a kit ezzel megbíztak, az egyenlő rangban volt akármelyik alkirálylyal. Az uralkodó fölszóló volt a szöveg, valósággal parancsolói hangon intézkedett s a háziasszony ő iránta volt legfigyelmesebb.

Maguk közt az ily kiválasztottat kalácskegyencnek hívták s minden kegyenczváltozás nagy átalakulást idézett elő az akadémiában. A később jogar lett, a kalácsból pedig a hatalom jelvénye. E turnusból azonban Anserre ur természetesen ki volt zárva, bár ő is megkapta a kalácsdagját.

A kalácsot sorban poéták, festők és regényírók szeltek föl. Egy ideig egy nagy zeneszerző osztotta föl adagokra, utána egy követkövetkező. Néha egy kevésbé híres, de azért nem kevésbé elegáns ur ült a szimbolikus kalács mellé, azoknak egyike, a kiket az uralkodó dívat szerint kifogástalan gentlmannek, perfekt gavallérnak, dandynek vagy egyébnek neveztek. A férj iránt mindegyik valamivel több tisztelettel viseltetett az uralkodása alatt, azután átadta a kést másnak s elvegyült a szép Anserrené többi vallásai közé.

Sokáig tartott ez, nagyon sokáig. De az üstökösök sem mindig egyforma fényvel ragyognak. A földön minden véget ér egyszer. Itt is meg lehet figyelni, hogy a kalácsfölszóló elbuzgóság lassankint elábbhagyott, az egykor irigylet hivatalt kevésbé keresték s mind kevesebb büszkeséggel viselték. Hiába pazarolta Madame Anserre a mosolyait és szeretetreméltóságát, később senkisé akarta önszántából vállalni. — Egy hónapig — ő csodák csodája! — Anserre ur maga szelgette föl, míg végre ő is beleunt, s egy szép este Madame Anserre, a szép Madame Anserre, sajátkezűleg volt kénytelen ezt a cselekedetet végezni.

De ez nagyon unalmas lévén neki, egy este oly határozottan tette egyik vendége elé, hogy kérését nem lehetett visszautasítani.

A szimbolumot már nagyon jól ismerték s aggódó tekintettel méricsgéltek végig. Kalácsot fölszólni magában véve még nem olyan veszélyes, de a velejáró előjogok nagyon aggasztották a vendégeket, úgy, hogy mikor a kalács megjelent az asztalon, az akadémikusok hanyatt-homlok menekültek a mezőgazdasági kabinetbe. S mikor Madame Anserre meghökkenve állt meg a küszöbön, egyik kezében kalácsal, a másikban a késsel, az akadémikusok a férje körül kezdtek sűrögni, mintha tőle akartak volna védelmet kérni.

Igy teltek el az évek. Senkisé akarta többé a kalácsot felszólni, de az asszony, kit megszokásból még mindig a szép Anserrenének hívtak, szintén megszokásból, könyörgő pillantásokkal keresett ki magának valakit, mialatt a többiek egymásután kimanővroztak a szobából.

Egy este egy nagyon fiatal embert, egy zöld tacsokot vezettek Anserrenéhez, a ki a kalács titkát még nem ismerte. Mikor a kalács megjelent s Madame Anserre átvette a szolgál kezéből a tálcát és a kalácsot, nyugodtan a háziasszony közelében maradt. Az asszony bájos mosollyal, meghatottan közeledett feléje.

— Nem lenne oly szeretetreméltó, kedves uram, ezt a kalácsot fölszólalni?

— Hogyne, nagyságos asszonyom, a legnagyobb örömmel, — mondá az ifju, elragadtatva a nagy megtiszteltetéstől.

Lehuzta a keztyűjét s buzgón szelgette.

A galéria végén levő ajtóban egy pár elképpent alak jelent meg. Mikor látták, hogy a jövevény bátran szdel, mindnyájan közelebb mentek.

Egy tréfás vén poéta jókedvűen csapott a jövevény vállára.

— Bravo, fiatal ember.

Mindenki kíváncsian tekintett rá; maga a férj is meg volt lepve. Az ifju elesdálkozott ezen a közfigyelmén, de azt nem tudta meg-

magyarázni, hogy a háziasszony miért tüntette őt ki fölr nem magyarázható előzékenységgel s néma hálaival. De végre rájött.

Nem tudni, hogy hol és mikor jött rá, de mikor a legközelebbi estén újra megjelent, nagyon szégyelte magát s nyugtalanul tekintgetett körül. Mikor a teaás ideje elkövetkezett s a szolgál megjelent, Madame Anserre bájos mosollyal ragadta meg a tálcát s szemével fiatal barátját kereste. Az ifju azonban oly gyorsan elmenekült, hogy sehol sem lehetett látni. A háziasszony fölkelt, keresésére indult s megtalálta a mezőgazdasági kabinet legvégében, egy sarokban, a mint a férjét karongfogva, nagy buzgalommal kérdezett tőle mindenfélét a filloxeráról s kiirtásának módzatairól.

— Kedves uram, — mondá Madame Anserre, nem lenne oly szíves ezt a kalácsot fölszólalni?

Az ifju elpirult a füléig s néhány szót dadogott, Anserre ur megkönyörült rajta s a feleségéhez fordulva, mondá:

— Nagyon kedves lenne tőled drágám, ha nem zavarnál; mert mi most a mezőgazdaságról beszélgetünk. Majd az inas fölszólalni.

Azóta senki sem szelgette kalácsot Anserrenéknél.

Közigazdaság.

× **Metivásár**, febr. 19. Szép tavaszi idő kedvezett a vásárnak, mely a jobbák közé sorozható, habár a tordai országos vásár miatt a szarvasmarha-vásár gyöngébb volt, mint az utóbbi hetekben.

A gabonafelhozatal közepes, a forgalom élénk, az árak emelkednek. Majorság, tojás szintén elég bőven, de drágán kínálják. Szarvasmarha, sertés lanyhább, de az árak szilárdak, magasak. Takarmány közepes, drága; zizifa az enyhe időjárásnak megfelelően kevesebb s az árak mérsékeltek.

A kereskedők és iparosok forgalmán érezhető, hogy a farsang véget ért s beállott —

Gabona 50 kilónként: Buza 8—8.80 K., rozs 6.50—6.70 K., tőrökbuza 5.60—5.70 K., takarmányárpa 5.40—5.50 K., jobb árpa 5.70—5.80 K., zab 4.60—4.70 K.

Lisztek. Buzadara 15.10 K., 0 sz. 14.70 K., 1-es 14.30 K., 2-es 14 K., 3-as 13.70 K., 4-es 13.30 K., 5-ös 13.10 K., 6-os 12.70 K., 7-es 12 K., 7-es feles 10.40 K., 8-as 7.50 K., rozsliszt 11.70 K., derceze 4.50 K., korpa 4 korona.

Állatvásár. Eladatott 241 drb. szarvasmarha, 3 drb. ló, 192 drb. sertés, 22 drb. bárány.

Szarvasmarha párja: igás ökör 400—580 K., mustra ökör 200—390 K., darabja: fejős tehén 180—240 K., javított tehén levágásra 160—210 K., mustra tehén 90—120 K., éves borjú 50—80 K., szopós borjú 24—36 korona.

Ló: igás paraszt ló párja 240—300 K., háttas drbja 50—120 korona.

Sertés: hizott kilója élő súlyban, 96 f., félhizott 88—92 f., sonkának való fiatal 80—84 f. Darabonként: nagy sovány 44—50 K., süldő 30—40 K., malacz 18—24 K., szopós malacz 8—10 korona.

Bárány párja 8—12 korona.

Majorság párja: csirke 1.40—2 K., tyúk 2 K., rucza 2.40 K., kappan 3 K., sovány liba 5—6 K., kövér 12—14 K., pulyka 10—12 K., tojás 3 darab 20 fillér.

Husok kilóval: marhahus 96 fill., 1 K. 04 f., sertés 1.28—44 K., borjú 80 fill., 1.44 K., oldalos 1.60—2 K., haj 1.80 K., zsír 1.92 K., olvasztani való szalonna 1.40—60 K., enni való 1.60—1.76 K., friss kolbász 1.60 K., füstös 1.68 K., főtt sonka 4.80—5.20 K., nyers 2.40 K., bárány-czímer 2.40 K., eleje 1.60—2 korona.

Takarmány: Egy szekér szalma 23—26 K., szalma 8—9 K., koré 6—7 K., zsúp szalma párja 12—16 fillér.

Tizifa egy piaci szekérről 6—10 K., 4 kbm. usztatott 20 K., nem usztatott bükk 24 K., hántott 22 K., fölaprózott 26 korona.

× **Pályázati hirdetmények**. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához újabb a következő pályázatok érkeztek:

Államépítészeti hivatal Kolozsvár: kolozskari kincstári birtokon levő udvarház átalakítására III/2

Államépítészeti hivatal Zilah: áll. iskola építésére III/7.

Államépítészeti hivatal Ds: közuti hidak helyreállítására III/1.

Cs. és kir. 12. hadt. hadbiztosság Nagyszeben: kórházi fűhőneműk szállítására III/21.

Győr—sopron—ebenfurti vasut: fenyőfák és fenyődeszkák szállítására II/20.

Kir. törvényszék elnöke Ds: szamosújvári járásbírói épület berendezésére III/24.

Ezen hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt betekínthetők.

Kellemes séta után a legjobb üdülő hely

a monostori Söracsarnok,

a hol mindig friss esapolásu, kintinő minőségű, 13 fokos, 3 hónapos, minden külföldi és fővárosi sörrel versenyképes

Czell-sör

kapható.

Tiszta és jó ételek!

Minden vasárnap cigányzenekar játszik.

Kiváló tisztelettel

Papp János vendéglős.

30 1—6

KOLOZSVARI

Jakarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Törlesztés és közönséges jelzálogkölcsönök

csönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le a kölcsönöket minden levonás, vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

Valódi erdélyi hegyaljai tisztán kezelt

Borok Ötvös Dánielné pinczejéből

Kolozsvárt, Bocskay-utca 1. szám

Telefonszám 511.

(Mátyás király születési háza szomszédságában).

Fehér borok zárt palackban

à 70 és 35 centiliter

	70 centilit.	35 centilit.
	zár. palackban	zár. palackban
	kor.-ban	kor.-ban
Leányka erdélyi különlegesség	1.20	—70
Asszu édes	1.60	—90
Asszu finom	1.20	—80
Sauvignon-Semillon	1.20	—70
Muskotály	1.20	—70
Risling erdélyi különlegesség	—90	—50
Som	—90	—50

Vörös borok zárt palackban

à 1/2 liter

	Literenként
	zár. palackban
	koronában
Egri bikavér	1.60
Egri piros	—84
Elsőrendű piros	—84
Carbenette	1.—
Schiller	—68

Fehér borok zárt palackban

à 1/2 liter

	Literenként
	zár. palackban
	koronában
Hegyaljai peosenye	1.10
" asztali I. osztályu.	—84
" " II. " "	—72
" " III. " "	—60
Ménesi peosenye	—90

Bizományi raktárak:

Adi László

Deák Ferenc-utca, telefonszám 470.

Fuhrmann Károly

Wesselényi Miklós-utca 10., telefon 429.

Kondász Dániel

Mátyás király-tér 25. szám.

Irimiás Tivadar

Arany János-tér 2. sz.

Nyisztor Gergely

Hunyadi-tér 6. sz.

Balogh János

Trefort-utca 20. szám

Pardi Sándor

Akácfa-utca 3. sz.

Baktay Ida

Benigni-palota (vashidnál).

Nyikora Anna

Rudolf-utca 64. sz.

Rozenzweig Antal

Széchenyi-tér 39., telefonszám 436.

16 14—48

Ezen árak mellett a fogyasztási adó már ki van fizetve.

Ezen árak bárhova haza szállítva készpénzfizetés mellett értendők. — Üvegek 15 napra kölcsönkép adatnak.

Telefonon megrendelhető és minden időtájban hazaszállítatik.

Ünnepnap és vasárnap csak délelőtt 10 óráig.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az erdélyi részek legdúsabban felszerelt és legizlésesebben dolgozó könyvnyomdája.

Az 1882. évben alapított és azóta tetemes áldozatok árán a haladó kor kíváncsiainak képest folyton a legmodernebb anyagokkal újított nyomda a

MAGYAR POLGÁR

Telefonszám
364.

KÖNYVNYOMDÁJA

Telefonszám
364.

mely leginkább alkalmas irodalmi művek, folyóiratok, hetilapok, iskolai értesítők, üdvözlő iratok, oklevelek, és más meghívók, tánczrendek, körlevelek, számlák, üzleti kártyák, részvények, árjegyzékek, névjegyek, szóval mindama nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses kiállítás belbecsét is emelni van hivatva; de éppen olyan csinnal és lehető jutányos árban készít bármely más, egyszerű kaillitásu nyomtatványokat is, és mindezek nemcsak csinos és hibátlan, hanem a megrendelő által megszabott időre való pontos előállításáért is felelősséget vállal.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

